

I

(Seadusandlikud aktid)

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2015/412,

11. märts 2015,

millega muudetakse direktiivi 2001/18/EÜ seoses liikmesriikide võimalusega piirata või keelata oma territooriumil geneetiliselt muundatud organismide (GMOd) kasvatamist

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2001/18/EÜ ⁽⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1829/2003 ⁽⁵⁾ on sätestatud geneetiliselt muundatud organismide (GMOd) lubamise terviklik õiguslik raamistik, mida kohaldatakse täies ulatuses GMOde suhtes, mis on ette nähtud kasvatamiseks kogu liidu piires, ning samuti seemnete ja muu taimede paljundusmaterjali suhtes (edaspidi „kasvatamiseks ettenähtud GMOd“).
- (2) Nimetatud õigusraamistiku kohaselt peavad kasvatamiseks ettenähtud GMOd läbima individuaalse riskihindamise enne, kui antakse luba nende liidu turule viimiseks vastavalt direktiivi 2001/18/EÜ II lisale, võttes arvesse GMOde otsest ja kaudset, kohest ja viitmõju ning kumulatiivset pikaajalist mõju inimeste tervisele ja keskkonnale. Riskihindamise käigus antakse teaduslikke nõuandeid, et teavitada otsustusprotsessis osalejaid, ning sellele järgneb riskijuhtimisotsus. Lubade andmise menetluse eesmärk on tagada inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kaitse, tagades samal ajal siseturu tõhusa toimimise. Tervise-, keskkonna- ja tarbijakaitse ühtlaselt kõrge tase tuleks saavutada ja tagada kogu liidu territooriumil. Ettevaatuspõhimõtet tuleks direktiivi 2001/18/EÜ raames ja selle hilisemal rakendamisel alati arvesse võtta.
- (3) Vastavalt nõukogus 4. detsembril 2008. aastal vastu võetud järeldustele geneetiliselt muundatud organismide kohta (edaspidi „nõukogu 2008. aasta järeldused“) tuleb püüda parandada GMOdele lubade andmise

⁽¹⁾ ELT C 54, 19.2.2011, lk 51.

⁽²⁾ ELT C 102, 2.4.2011, lk 62.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 5. juuli 2011. aasta seisukoht (ELT C 33 E, 5.2.2013, lk 350) ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta teise lugemise seisukoht (ELT C 349, 3.10.2014, lk 1). Euroopa Parlamendi 13. jaanuari 2015. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 2. märtsi 2015. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1).

õigusraamistiku rakendamist. Sellega seoses tuleks riskihindamise eeskirju vajaduse korral regulaarselt ajakohastada, et võtta arvesse teaduslike teadmiste ja analüüsimenetluste pidevat arengut, eelkõige mis puudutab geneetiliselt muundatud kultuuride pikaajalist keskkonnamõju ning nende võimalikku mõju muudele organismidele kui sihtorganismid, samuti selle vastuvõtva keskkonna ja geograafilise piirkonna omadusi, kus geneetiliselt muundatud kultuure kasvatada võib, ning pestitsiidide tootvate GMOde ja herbitsiiditolerantsete GMOde hindamise kriteeriumeid ja nõudeid. Seepärast tuleks direktiivi 2001/18/EÜ lisasid vastavalt muuta.

- (4) Lisaks turuleviimise loale peavad geneetiliselt muundatud sordid olema vastavuses liidu õigusega seemnete ja taimede paljundusmaterjali turustamise kohta, mis on sätestatud nõukogu direktiivides 66/401/EMÜ, ⁽¹⁾ 66/402/EMÜ, ⁽²⁾ 68/193/EMÜ, ⁽³⁾ 98/56/EÜ, ⁽⁴⁾ 1999/105/EÜ, ⁽⁵⁾ 2002/53/EÜ, ⁽⁶⁾ 2002/54/EÜ, ⁽⁷⁾ 2002/55/EÜ, ⁽⁸⁾ 2002/56/EÜ, ⁽⁹⁾ 2002/57/EÜ ⁽¹⁰⁾ ja 2008/90/EÜ ⁽¹¹⁾. Nimetatud direktiividest sisaldavad direktiivid 2002/53/EÜ ja 2002/55/EÜ sätteid, mis lubavad liikmesriikidel teatavatel täpselt määratud tingimustel keelata teatud sordi kasutamise kogu oma territooriumil või selle osal või sätestada asjakohased tingimused sordi kasvatamiseks.
- (5) Kui on saadud liidu GMOde õigusraamistiku kohane luba GMO kasvatamiseks ning see vastab – sordi puhul, mida kavatakse turule viia – liidu õigusele seemnete ja taimede paljundusmaterjali turustamise kohta, siis ei ole liikmesriikidel õigust keelata, piirata või takistada selle vaba ringlust oma territooriumil, välja arvatud tingimustel, mis on määratud liidu õiguses.
- (6) Kogemused on näidanud, et GMOde kasvatamine on küsimus, millega tegeletakse põhjalikumalt liikmesriigi tasandil. GMOde turuleviimise ja impordiga seotud küsimused peaksid siseturu kaitsmise eesmärgil olema jätkuvalt reguleeritud liidu tasandil. GMOde kasvatamiseks võib teatud juhtudel siiski vaja minna suuremat paindlikkust, sest see on tugeva riikliku, piirkondliku ja kohaliku mõõtmega teema, arvestades, et see on seotud maakasutuse, kohalike põllumajandusstruktuuride ning elupaikade, ökosüsteemide ja maastike kaitsmise või säilitamisega. Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 2 lõike 2 kohaselt on liikmesriikidel õigus võtta vastu siduvaid õigusakte GMOde kasvatamise piiramise või keelustamise kohta oma territooriumil, pärast seda kui sellistele GMOdele on antud luba liidu turule viimiseks. Samas ei tohiks selline paindlikkus aga negatiivselt mõjutada ühtset lubade andmise menetlust ja eelkõige hindamisprotsessi, mida viib peamiselt läbi Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „amet“).
- (7) Varem on mõned liikmesriigid GMOde kasvatamise piiramiseks või keelustamiseks kasutanud direktiivi 2001/18/EÜ artikli 23 ja määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 34 kohaseid kaitseklausleid ja erakorralisi meetmeid, mis on, olenevalt juhtumist, tingitud kas pärast nõusoleku andmise kuupäeva ilmnenud uuest või täiendavast teabest, mis mõjutab keskkonnariski hindamist, või olemasoleva teabe ümberhindamisest. Teised liikmesriigid on kasutanud ELi toimimise lepingu artikli 114 lõigetes 5 ja 6 sätestatud teavitamismenetlust, mis nõuab keskkonna ja töökeskkonna kaitsega seotud uute teaduslike tõendite esitamist. Lisaks sellele on GMOde kasvatamisega seotud otsuste tegemise protsess osutunud eriti keerukaks, pidades silmas riikide väljendatud muret, mis ei ole seotud üksnes GMOde ohutusega tervisele või keskkonnale.
- (8) Sellega seoses ning kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega tundub asjakohane anda liikmesriikidele rohkem paindlikkust otsustamiseks, kas nad soovivad oma territooriumil GMOsid kasvatada või mitte, ilma et see mõjutaks liidu GMOdele lubade andmise süsteemis ette nähtud riskihindamist lubade andmise menetluse käigus ega pärast seda ning eraldiseisvana meetmetest, mida GMOsid kasvatavad liikmesriigid võivad võtta või peavad võtma direktiivi 2001/18/EÜ kohaldamiseks, et vältida GMOde tahtmatut sattumist muudesse toodetesse. Selle

⁽¹⁾ Nõukogu 14. juuni 1966. aasta direktiiv 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta (EÜT L 125, 11.7.1966, lk 2298).

⁽²⁾ Nõukogu 14. juuni 1966. aasta direktiiv 66/402/EMÜ teraviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 125, 11.7.1966, lk 2309).

⁽³⁾ Nõukogu 9. aprilli 1968. aasta direktiiv 68/193/EMÜ viinamarjade vegetatiivse paljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 93, 17.4.1968, lk 15).

⁽⁴⁾ Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 98/56/EÜ dekoratiivtaimede paljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 226, 13.8.1998, lk 16).

⁽⁵⁾ Nõukogu 22. detsembri 1999. aasta direktiiv 1999/105/EÜ metsapaljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 11, 15.1.2000, lk 17).

⁽⁶⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/53/EÜ ühise põllumajandustaimsortide kataloogi kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 1).

⁽⁷⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/54/EÜ peediseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 12).

⁽⁸⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 33).

⁽⁹⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/56/EÜ seemnekartuli turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 60).

⁽¹⁰⁾ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/57/EÜ õli- ja kiudtaimede seemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 74).

⁽¹¹⁾ Nõukogu 29. septembri 2008. aasta direktiiv 2008/90/EÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (ELT L 267, 8.10.2008, lk 8).

võimaluse andmine liikmesriikidele tõenäoliselt lihtsustab GMOdele lubade andmise menetlust ning samal ajal tõenäoliselt tagab ka tarbijate, põllumajandustootjate ja tootjate valikuvabaduse, pakkudes suuremat selgust asjaomastele sidusrühmadele seoses GMOde kasvatamisega liidus. Seega peaks käesolev direktiiv hõlbustama siseturu tõrgeteta toimimist.

- (9) Selleks et tagada, et GMOde kasvatamisel ei satuks nad tahtmatult muudesse toodetesse ja järgides seejuures subsidiaarsuse põhimõtet, tuleks pöörata erilist tähelepanu võimaliku üle piiri levimise (liikmesriigist, kus kasvatamine on lubatud, naaberliikmesriiki, kus see on keelatud) ärahoidmisele, välja arvatud juhul, kui asjaomased liikmesriigid lepivad kokku, et eriliste geograafiliste tingimuste tõttu ei ole see vajalik.
- (10) Komisjoni 13. juuli 2010. aasta soovitus (¹) antakse liikmesriikidele juhiseid samaaegse viljelemise meetmete väljatöötamiseks, kaasa arvatud piirialadel. Soovitus ergutatakse liikmesriike tegema omavahel koostööd, et rakendada asjakohaseid meetmeid liikmesriikidevahelistel piiridel, vältimaks üle piiri levimise soovimatuid tagajärgi.
- (11) Liikmesriikidele tuleks anda võimalus nõuda asjaomasele GMO-le loa andmise menetluse ajal, et kohandataks direktiivi 2001/18/EÜ C osa või määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklite 5 ja 17 kohaselt esitatud taotluse geograafilist kohaldamisala, nii et välistatakse GMO kasvatamine asjaomase liikmesriigi kogu territooriumil või selle osal. Komisjon peaks seda menetlust hõlbustama, esitades loa taotlejale viivitamata liikmesriigi nõude ning loa taotleja peaks kõnealusele nõudele vastama ettenähtud tähtaja jooksul.
- (12) Taotluse geograafilist kohaldamisala tuleks vastavalt kohandada, välja arvatud juhul, kui loa taotleja kinnitab oma taotluse geograafilist kohaldamisala ettenähtud tähtaja jooksul alates sellest, kui komisjon taotlejat kõnealusest nõudest teavitab. Selline kinnitus ei piira siiski komisjoni pädevust vastavalt direktiivi 2001/18/EÜ artiklile 19 või määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 7 ja 19 sellist kohandust vajaduse korral teha, tulenevalt ameti teostatud keskkonnanriski hindamisest.
- (13) Kuigi arvatakse, et enamikku käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud piiranguid ja keelde rakendatakse nõusoleku/loa või selle uuendamise etapis, peaks liikmesriikidel olema lisaks ka võimalus võtta vastu põhjendatud meetmeid, mis piiravad või keelavad varem lubatud GMO või kultuuri või iseloomuliku tunnuse alusel kindlaks määratud GMOde rühma kasvatamist kogu nende territooriumil või selle osal põhjustel, mis erinevad liidu ühtsete eeskirjade (st direktiiv 2001/18/EÜ ja määrus (EÜ) nr 1829/2003) alusel hinnatud põhjustest ning täiendavad neid põhjuseid ja mis vastavad liidu õigusele. Nimetatud põhjused võivad olla seotud keskkonna- või põllumajanduspoliitika eesmärkidega või muude mõjuvate põhjustega, nagu asulaplaneerimine, maakasutus, sotsiaal-majanduslikud mõjud, samaaegne viljelemine ja avalik kord. Kõnealused põhjused võivad olla esitatud eraldi või koos, olenevalt selle liikmesriigi, piirkonna või ala konkreetsest olukorrast, kus neid meetmeid hakatakse kohaldama.
- (14) Liidu tasandil kehtestatud inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kaitse tase võimaldab ühtset teaduslikku hindamist kogu liidus ning käesolev direktiiv ei tohiks seda olukorda muuta. Seetõttu, et vältida sekkumist pädevustesse, mis antakse riskihindajatele ja riskijuhtidele direktiiviga 2001/18/EÜ ja määrusega (EÜ) nr 1829/2003, peaksid liikmesriigid kasutama üksnes keskkonnapoliitika eesmärkidega seotud põhjendusi, mis on seotud mõjudega, mis erinevad tervise- ja keskkonnanriskide hindamisest ja täiendavad seda, mida tehakse direktiivis 2001/18/EÜ ja määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud lubade andmise menetluste raames, nagu selliste põllumajandustavade säilitamine ja arendamine, mis võimaldavad paremini ühitada tootmist ökosüsteemide jätkusuutlikkusega, või kohaliku bioloogilise mitmekesisuse, sealhulgas teatavate elupaikade ja ökosüsteemide või teatavat liiki looduslike ja maastiku eripärade ning konkreetsete ökosüsteemi funktsioonide ja teenuste säilitamine.
- (15) Liikmesriikidel peaks samuti olema võimalik tugineda direktiivi 2001/18/EÜ alusel tehtavates otsustes põhjustele, mis on seotud sotsiaal-majanduslike mõjudega, mis võivad tekkida GMO kasvatamisest asjaomase liikmesriigi territooriumil. Kuigi komisjoni 13. juuli 2010. aasta soovitus on käsitletud samaaegse viljelemise meetmeid, peaks liikmesriikidel olema samuti võimalus võtta käesoleva direktiivi alusel meetmeid, mis piiravad või keelavad lubatud GMOde kasvatamist kogu oma territooriumil või selle osal. Need põhjused võivad tuleneda samaaegse

(¹) Komisjoni 13. juuli 2010. aasta soovitus suuniste kohta samaaegse viljelemise riiklike meetmete väljatöötamiseks, et vältida GMOde tahtmatut sattumist tavapärastesse ja mahepõllumajanduskultuuridesse (ELT C 200, 22.7.2010, lk 1).

viljelemise meetmete kulukusest, teostamatusest või nende rakendamise võimatusest, mis on tingitud konkreetsetest geograafilistest tingimustest, nagu väikesaared või mägipiirkonnad, või vajadusest vältida GMO sisaldust teistes toodetes, näiteks eritoodetes. Lisaks sellele on komisjon vastavalt nõukogu 2008. aasta järeldustes nõutule esitanud Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande GMODE kasvatamise sotsiaal-majanduslike mõjude kohta. Nimetatud aruande tulemus võib pakkuda liikmesriikidele väärtuslikku teavet otsuste tegemisel käesoleva direktiivi alusel. Põllumajanduspoliitika eesmärkidega seotud põhjuste hulka võivad kuuluda vajadus kaitsta põllumajandustootmise mitmekesisust ning vajadus tagada seemnete ja taimede paljundusmaterjali puhtus. Liikmesriikidel peaks samuti olema lubatud tugineda nende meetmete puhul muudele põhjustele, mis võivad hõlmata maakasutust, asulaplaneerimist või muid õiguspäraseid tegureid, sealhulgas neid, mis on seotud kultuuri-traditsioonidega.

- (16) Käesoleva direktiivi alusel vastu võetud piirangud ja keelud peaksid käsitlema üksnes GMODE kasvatamist ning mitte geneetilisel muundatud seemnete ja taimede paljundusmaterjali ega ka nendest või nende saagist saadavate toodete vaba ringlust ja importi ning peaksid lisaks olema kooskõlas aluslepingutega, eelkõige mittediskrimineerimise põhimõttega oma- ja välismaiste toodete vahel, proportsionaalsuse põhimõtte ning ELi toimimise lepingu artiklitega 34 ja 36 ning artikli 216 lõikega 2.
- (17) Liikmesriigi poolt käesoleva direktiivi alusel võetud meetmete suhtes tuleks kohaldada liidu seire- ja teavitamis-menetlust. Pidades silmas liidu seire ja teavitamise ulatust, ei ole vaja näha lisaks ette, et kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/34/EÜ⁽¹⁾. Liikmesriigid võivad piirata või keelata GMODE kasvatamist kogu oma territooriumil või selle osal alates liidu loa jõustumise kuupäevast ning kogu nõusoleku/loa kehtivuse jooksul, tingimusel et ettenähtud ooteaeg, mille jooksul komisjonil oli võimalus kavandavate meetmete kohta märkusi esitada, on möödunud. Asjaomane liikmesriik peaks seepärast esitama komisjonile kõnealuste meetmete eelnõu vähemalt 75 päeva enne nende vastuvõtmist, et anda komisjonile võimalus nende kohta märkusi esitada, ning peaks kõnealuse ajavahemiku jooksul hoiduma neid meetmeid vastu võtmast ja rakendamast. Pärast ettenähtud ooteaja lõppu peaks liikmesriigil olema võimalik kõnealused meetmed vastu võtta kas algselt kavandatud kujul või komisjoni märkuste arvessevõtmiseks muudetud kujul.
- (18) Kehtestatud ooteaja jooksul peaks loa taotleja/omaja, keda mõjutavad meetmed, mis piiravad või keelavad GMO kasvatamist liikmesriigis, hoiduma igasugusest tegevusest seoses selle GMO kasvatamisega asjaomases liikmesriigis.
- (19) Liikmesriikide otsused piirata või keelata GMODE kasvatamist kogu oma territooriumil või selle osal ei tohiks takistada biotehnoloogia teadusuuringuid, tingimusel et selliste uuringute läbiviimisel järgitakse kõiki vajalikke ohutusmeetmeid, mis on seotud inimeste ja loomade tervise ning keskkonnakaitsega, ning et tegevus ei kahjusta piirangu või keelu kehtestamise põhjust. Lisaks peaksid amet ja liikmesriigid püüdlema kõiki teadusharusid, sh keskkonnaküsimustega seotud valdkondi esindava ulatusliku teadusorganisatsioonide võrgustiku loomise poole ning tegema koostööd teaduslike arvamuste võimalike lahknemiste varakult avastamise nimel, et lahendada või selgitada vaidlusaluseid teadusküsimusi. Komisjon ja liikmesriigid peaksid tagama, et eraldatakse vajalikud vahendid GMODE tahtlikust keskkonda viimisest või turule viimisest tulenevate võimalike ohtude sõltumatuks uurimiseks ning et sõltumatutele uurijatele antaks juurdepääs kõikidele asjakohastele materjalidele ja seejuures on kaitstud intellektuaalomandi õigused.
- (20) Võttes arvesse teaduslike tõendite tähtsust otsuste tegemisel GMODE keelamise või heakskiitmise kohta, peaks amet koguma ja analüüsima uurimistulemusi, mis käsitlevad GMODEst lähtuvat riski või ohtu inimeste tervisele või keskkonnale, ning teavitama riskijuhte võimalikest esilekerkivatest riskidest. Selline teave tuleks teha avalikkusele kättesaadavaks.
- (21) Liikmesriigil peaks olema võimalik taotleda pädevalt asutuselt või komisjonilt, et kogu tema territoorium või selle osa integreeritaks uuesti nõusoleku/loa geograafilisse kohaldamisalasse, millest see eelnevalt välja arvati. Sellisel juhul ei peaks olema vaja edastada taotlust nõusoleku/loa omajale ega küsida tema nõusolekut. Kirjaliku nõusoleku väljastanud pädev asutus peaks direktiivi 2001/18/EÜ alusel või vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel vastavalt muutma nõusoleku geograafilist kohaldamisala või lubamisotsust.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiv 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37).

- (22) Antud või vastu võetud kirjalikud nõusolekud või lubamisotsused, mille geograafiline kohaldamisala piirdub teatavate piirkondadega või liikmesriikide poolt käesoleva direktiivi kohaselt võetud meetmed, mis piiravad või keelavad GMOde kasvatamist, ei tohiks takistada või piirata lubatud GMOde kasutamist teistel liikmesriikidel. Lisaks ei tohiks käesolev direktiiv ja selle kohaselt vastu võetud liikmesriigi meetmed piirata liidu õiguse nõuete kohaldamist, mis käsitlevad GMOde tahtmatut ja juhuslikku sisaldust geneetiliselt muundamata seemnetes ja taimede paljundusmaterjalis, ning ei tohiks takistada nimetatud nõuetele vastavate sortide kasvatamist.
- (23) Määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et direktiivi 2001/18/EÜ A ja D osas tehtud viiteid kõnealuse direktiivi C osa alusel lubatud GMOdele käsitatakse ühtlasi viidetena kõnealuse määruse alusel lubatud GMOdele. Sellest tulenevalt peaks liikmesriikide poolt direktiivi 2001/18/EÜ alusel vastu võetavaid meetmeid kohaldama määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohaselt lubatud GMOde suhtes.
- (24) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud tavaliste seemnete, taimede paljundusmaterjali ja saagist saadavate toodete vaba liikumisega vastavalt asjakohasele liidu õigusele ja ELi toimimise lepingule.
- (25) Tarbijakaitse kõrge taseme tagamiseks peaksid liikmesriigid ja tootjad võtma ka tõhusaid märgistus- ja teavitusmeetmeid vastavalt määrusele (EÜ) nr 1829/2003 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1830/2003, ⁽¹⁾ et tagada läbipaistvus seoses GMOde esinemisega toodetes.
- (26) Selleks et viia käesoleva direktiivi eesmärgid vastavusse ettevõtjate õigustatud huvidega seoses GMOdega, mis olid lubatud enne käesoleva direktiivi jõustumist või millele loa andmine oli pooleli, tuleks ette näha asjakohased üleminekumeetmed. Üleminekumeetmed on õigustatud ka vajaduse tõttu vältida võimalike konkurentsimoonutuste loomist, koheldes olemasolevaid loomajaid tulevastest loataotlejatest erinevalt. Õiguskindluse huvides peaks ajavahemik, mil selliseid üleminekumeetmeid võib vastu võtta, olema üksnes nii pikk, kui on otseselt vajalik uuele korrale sujuva ülemineku tagamiseks. Üleminekumeetmed peaksid seetõttu võimaldama liikmesriikidel kohaldada käesoleva direktiivi sätteid toodete suhtes, mis olid lubatud enne käesoleva direktiivi jõustumist või millele loa andmine oli pooleli, tingimusel et see ei mõjuta lubatud geneetiliselt muundatud seemnete ja taimede paljundusmaterjali sorte, mis on juba õiguspäraselt maha pandud.
- (27) Direktiivi 2001/18/EÜ artiklites 26b ja 26c kehtestatud sätteid kohaldatakse, ilma et see piiraks nimetatud direktiivi artikli 23 ja määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 34 kohaldamist.
- (28) Direktiivi 2001/18/EÜ tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2001/18/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artiklile 26a lisatakse järgmine lõige:

„1a. Alates 3. aprillist 2017 võtavad liikmesriigid, kus GMOsid kasvatatakse, asjakohaseid meetmeid oma territooriumi piirialadel, et vältida võimalikku üle piiri levimist naaberliikmesriikidesse, kus selliste GMOde kasvatamine on keelatud, välja arvatud juhul, kui selliseid meetmeid ei ole erilisi geograafilisi tingimusi arvestades vaja. Meetmetest teavitatakse komisjoni.”

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1830/2003, milles käsitletakse geneetiliselt muundatud organismide jälgitavust ja märgistamist, geneetiliselt muundatud organismidest valmistatud toiduainete ja sööda jälgitavust ning millega muudetakse direktiivi 2001/18/EÜ (ELT L 268, 18.10.2003, lk 24).

2) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 26b

Kasvatamine

1. Asjaomasele GMO-le loa andmise menetluse ajal või nõusoleku/loa uuendamise ajal võib liikmesriik nõuda kirjaliku nõusoleku või loa geograafilise kohaldamisala kohandamist nii, et välistatakse GMO kasvatamine asjaomase liikmesriigi kogu territooriumil või selle osal. Komisjoni teavitatakse sellest nõudest hiljemalt 45 päeva jooksul alates hindamisaruande laialisaatmise kuupäevast vastavalt käesoleva direktiivi artikli 14 lõikele 2 või alates Euroopa Toiduohutusameti arvamuse saamisest vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 6 lõikele 6 ja artikli 18 lõikele 6. Komisjon esitab liikmesriigi nõude viivitamata loa taotlejale ja teistele liikmesriikidele. Komisjon teeb nõude elektroonilisel teel avalikkusele kättesaadavaks.

2. 30 päeva jooksul alates sellest, kui komisjon on kõnealuse nõude esitanud, võib loa taotleja kohandada või kinnitada oma algse taotluse geograafilist kohaldamisala.

Kinnituse puudumise korral kohandatakse taotluse geograafilist kohaldamisala käesoleva direktiivi alusel väljastatud kirjalikus nõusolekus ja, kui see on kohaldatav, käesoleva direktiivi artikli 19 kohaselt väljastatud otsuses ning määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklite 7 ja 19 alusel vastuvõetud lubamisotsuses.

Käesoleva direktiivi alusel väljastatud kirjalik nõusolek ja, kui see on kohaldatav, käesoleva direktiivi artikli 19 kohaselt väljastatud otsus ning määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklite 7 ja 19 alusel vastuvõetud lubamisotsus väljastatakse siis taotluse kohandatud geograafilise kohaldamisala alusel.

Kui komisjonile teatatakse käesoleva artikli lõike 1 kohasest nõudest pärast hindamisaruande laialisaatmist vastavalt käesoleva direktiivi artikli 14 lõikele 2 või pärast Euroopa Toiduohutusameti arvamuse saamist vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artikli 6 lõikele 6 ja artikli 18 lõikele 6, pikendatakse käesoleva direktiivi artiklis 15 sätestatud tähtaegu kirjaliku nõusoleku väljastamiseks või, olenevalt asjaoludest, määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklites 7 ja 19 sätestatud tähtaegu tehtava otsuse eelnõu komiteele esitamiseks ühe 15-päevase ajavahemiku võrra, olenemata selliseid nõudeid esitavate liikmesriikide arvust.

3. Kui käesoleva artikli lõike 1 kohaselt ei ole nõudeid esitatud või kui taotleja on kinnitanud oma algse taotluse geograafilist kohaldamisala, võib liikmesriik võtta vastu meetmeid, mis piiravad või keelavad varem käesoleva direktiivi C osa või määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel lubatud GMO või kultuuri või iseloomuliku tunnuse alusel kindlaks määratud GMOde rühma kasvatamist kogu tema territooriumil või selle osal, tingimusel et niisugused meetmed on vastavuses liidu õigusega, põhjendatud, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad ning on lisaks tingitud mõjuvatest põhjustest, mis on seotud näiteks järgmisega:

- a) keskkonnapoliitika eesmärgid;
- b) asulaplaneerimine;
- c) maakasutus;
- d) sotsiaal-majanduslik mõju;
- e) GMO-sisalduse vältimine teistes toodetes, ilma et see piiraks artikli 26a kohaldamist;
- f) põllumajanduspoliitika eesmärgid;
- g) avalik kord.

Kõnealused põhjused võivad olla esitatud eraldi või koos (välja arvatud punktis g esitatud põhjus, mida ei saa esitada eraldi), olenevalt selle liikmesriigi, piirkonna või ala konkreetsest olukorrast, kus nimetatud meetmeid hakatakse kohaldama, kuid need ei tohi olla mingil juhul vastuolus käesoleva direktiivi või määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohaselt teostatud keskkonnanariski hindamisega.

4. Liikmesriik, kes kavatseb vastu võtta käesoleva artikli lõike 3 kohased meetmed, peab esmalt esitama komisjonile kõnealuste meetmete kava ja vastavad põhjused. Need võib esitada enne, kui käesoleva direktiivi C osa või määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohane loa andmise menetlus on lõpule viidud. 75 päeva jooksul alates meetmete kava esitamise kuupäevast:

- a) hoidub asjaomane liikmesriik kõnealuseid meetmeid vastu võtmast ja rakendamast;
- b) tagavad asjaomased liikmesriigid, et tootjad hoiduvad asjaomase GMO või asjaomaste GMOde mahapanemisest, ning
- c) võib komisjon teha märkusi, mida ta peab asjakohasteks.

Esimeses lõigus nimetatud 75-päevase ajavahemiku möödumisel võib asjaomane liikmesriik kogu nõusoleku/loa kehtivusaja jooksul ja alates liidu loa jõustumise kuupäevast võtta meetmed vastu kas algselt kavandatud kujul või komisjonilt saadud mittesiduvate märkuste arvessevõtmiseks muudetud kujul. Kõnealustest meetmetest teavitatakse viivitamata komisjoni, teisi liikmesriike ja loa omajat.

Liikmesriigid teavitavad avalikult kõikidest sellistest meetmetest kõiki asjaomaseid tootjaid, sealhulgas taimekasvatajaid.

5. Kui liikmesriik soovib, et kogu tema territoorium või selle osa integreeritaks uuesti nõusoleku/loa geograafilisse kohaldamisalasse, millest see eelnevalt lõike 2 kohaselt välja arvati, võib ta esitada sellekohase taotluse pädevale asutusele, kes andis käesoleva direktiivi alusel kirjaliku nõusoleku, või komisjonile, kui asjaomasele GMO-le anti luba määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel. Kirjaliku nõusoleku andnud pädev asutus või, olenevalt asjaoludest, komisjon muudab vastavalt nõusoleku või lubamisotsuse geograafilist kohaldamisala.

6. GMO-le antud nõusoleku/loa geograafilise kohaldamisala kohandamiseks lõike 5 alusel

- a) muudab käesoleva direktiivi alusel lubatud GMO puhul kirjaliku nõusoleku väljastanud pädev asutus vastavalt nõusoleku geograafilist kohaldamisala ja teavitab komisjoni, liikmesriike ja loa omajat pärast nõusoleku kohaldamisala muutmist;
- b) muudab määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel lubatud GMO puhul komisjon vastavalt lubamisotsust, kohaldamata nimetatud määruse artikli 35 lõikes 2 sätestatud menetlust. Komisjon teavitab sellest liikmesriike ja loa omajat.

7. Kui liikmesriik on lõigete 3 ja 4 kohaselt võetud meetmed kehtetuks tunnistanud, teavitab ta sellest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike.

8. Käesoleva artikli alusel vastu võetud meetmed ei mõjuta toodetena või toodete koostises esinevate lubatud GMOde vaba ringlust.

Artikkel 26c

Üleminekumeetmed

1. Alates 2. aprillist 2015 kuni 3. oktoobrini 2015 võib liikmesriik nõuda esitatud taotluse või väljastatud loa geograafilise kohaldamisala kohandamist käesoleva direktiivi või määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel enne 2. aprilli 2015. Komisjon esitab liikmesriigi nõude viivitamata loa taotlejale ja teistele liikmesriikidele.

2. Kui taotluse kohta ei ole veel otsust tehtud ja taotleja ei ole käesoleva artikli lõikes 1 osutatud nõudest teavitamisele järgneva 30 päeva jooksul oma algse taotluse geograafilist kohaldamisala kinnitanud, kohandatakse vastavalt taotluse geograafilist kohaldamisala. Käesoleva direktiivi alusel väljastatud kirjalik nõusolek ja, kui see on kohaldatav, käesoleva direktiivi artikli 19 kohaselt väljastatud otsus ning määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklite 7 ja 19 alusel vastuvõetud lubamisotsus väljastatakse siis taotluse kohandatud geograafilise kohaldamisala alusel.

3. Kui luba on juba antud ja loa omaja ei ole käesoleva artikli lõikes 1 osutatud nõudest teavitamisele järgneva 30 päeva jooksul loa geograafilist kohaldamisala kinnitanud, muudetakse luba vastavalt. Käesoleva direktiivi kohase kirjaliku nõusoleku puhul muudab pädev asutus vastavalt nõusoleku geograafilist kohaldamisala ning teavitab komisjoni, liikmesriike ja loa omajat pärast nõusoleku kohaldamisala muutmist. Määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohase loa puhul muudab komisjon vastavalt lubamisotsust, kohaldamata nimetatud määruse artikli 35 lõikes 2 sätestatud menetlust. Komisjon teavitab sellest liikmesriike ja loa omajat.
4. Kui käesoleva artikli lõike 1 alusel ei ole nõudeid esitatud või kui loa taotleja või asjakohasel juhul loa omaja on kinnitanud oma algse taotluse või asjakohasel juhul loa geograafilist kohaldamisala, kohaldatakse *mutatis mutandis* artikli 26b lõikeid 3–8.
5. Käesolev artikkel ei mõjuta selliste lubatud GMO seemnete ja taimede paljundusmaterjali kasvatamist, mis on enne liikmesriigis asjaomase GMO kasvatamise piiramist või keelamist õiguspäraselt maha pandud.
6. Käesoleva artikli alusel vastu võetud meetmed ei mõjuta toodetena või toodete koostises esinevate lubatud GMOde vaba ringlust.”

Artikkel 2

Hiljemalt 3. aprillil 2019 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande selle kohta, kuidas liikmesriigid on käesoleva direktiivi võimalusi kasutanud, sealhulgas selle kohta, kui tõhusad on sätted, mis võimaldavad liikmesriikidel piirata või keelata GMOde kasvatamist kogu oma territooriumil või selle osal, ja siseturu tõrgeteta toimimist. Kõnealusele aruandele võib lisada seadusandlikud ettepanekud, mida komisjon peab asjakohasteks.

Esimeses lõigus osutatud kuupäevaks annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru ka GMOde kasvatamise tõttu tekkida võivate keskkonnakahjude tegeliku kõrvaldamise kohta, tuginedes teabele, mis tehakse komisjonile kättesaadavaks vastavalt direktiivi 2001/18/EÜ artiklitele 20 ja 31 ning määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 9 ja 21.

Artikkel 3

Hiljemalt 3. aprillil 2017 ajakohastab komisjon direktiivi 2001/18/EÜ lisasid vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 27 keskkonnamis riski hindamisega seoses, et integreerida ja võtta aluseks ameti 2010. aasta karmistatud suunised geneetilisel muundatud taimede keskkonnamis riski hindamise kohta.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 11. märts 2015

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
Z. KALNIŅA-LUKAŠEVICA